Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul central (judecător S. Dubceac)
Dosarul nr. 2a-1575/2024 (nr. 2-24020205-03-2a-04122024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ
D E C I Z I E

31 martie 2026 **mun. Bălţi**

Completul de judecată în componența:
Președintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Ivan Parii**
Grefier **Cristina Țurcanu**

examinând în ședință judiciară publică cererea de apel declarată de avocatul Guțu Tatiana în interesele Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bersan Serghei către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, repunerea în funcție, încasarea plăților salariale, a prejudiciului moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 8 iulie 2024,

constată:

Pretențiile reclamantului:

La 20 februarie 2024, Bersan Serghei s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cu privire la anularea ordinului de aplicarea a sancțiunii disciplinare, repunerea în funcție, încasarea plăților salariale, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, la data de 22 aprilie 2014 între Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” din mun. Bălți, în calitatea de angajator și Bersan Serghei în calitatea de salariat, a fost încheiat Contractul individual de muncă nr. 5, pe o perioadă nedeterminată, pentru postul de profesor de chitară.

Susține reclamantul că, prin Ordinul nr. 77/01-067 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, i-a fost aplicată sancțiune disciplinară sub formă de concediere, în temeiurile prevăzute la art. 86 alin. (1) lit. m) din Codul Muncii, începând cu data de 27 noiembrie 2023, fiind obligat în termen de 7 zile calendaristice, să semneze fișa de lichidare.

Menționează reclamantul că nu este de acord cu acest ordin, îl consideră unul neîntemeiat și ilegal deoarece contravine atât situației de fapt cât și prevederilor legale.

Astfel, remarcă că angajatorul, în persoana directorului Svetlana Dubencu, a încălcat principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și anume a asigurării dreptului fiecărui salariat la apărarea drepturilor și libertăților sale de muncă, inclusiv prin sesizarea organelor de supraveghere și control, a organelor de jurisdicție a muncii.

Mai invocă că, din partea angajatorului se atestă o persecuție la locul de muncă a salariatului datorită apărării drepturilor sale și a neexecutării ordinelor vădit ilegale a angajatorului precum cea de transmitere a sumei de 2000 lei. Pe acest fapt salariatul a depus plângere la Centrul Național Anticorupție, de unde și rezultă persecuția la locul de muncă și într-un final emiterea Ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023.

Remarcă reclamantul că deși a încercat prin procedura prealabilă de a anula acest ordin, pe cale amiabilă, fără a se adresa în judecată însă angajatorul a refuzat soluționarea amiabilă și anularea acestui ordin ilegal.

Reține reclamantul că, Ordinul nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 din punct de vedere legal este emis contrar prevederilor art. 210 Codul muncii, deși fiind obligatoriu, în ordin nu sunt indicate temeiurile de fapt și de drept ale aplicării sancțiunii, și nici nu este indicat organul în care sancțiunea poate fi contestată. Aici menționează reclamantul că în pct. 2 în Ordin este indicat: „Prezentul ordin de sancționare poate fi contestat de judecată în condițiile art. 355 din Codul Muncii al RM, în termen de 3 luni de zile din momentul informării.”

Prin urmare, consideră reclamantul că, mențiunea că poate fi contestat de judecată nu echivalează cu indicarea organului în care sancțiunea poate fi contestată așa cum prescrie imperativ art. 210 alin. 1) lit. c) Codul muncii.

Mai consideră că, pârâtul urma să indice că ordinul poate fi contestat în Judecătoria Bălți, sediul Central situată în mun. Bălți, str. Hotinului 43, și nu contestat de judecată. În ordin totodată nu sunt indicate temeiurile de fapt și de drept ale aplicării sancțiunii.

Mai declară reclamantul că, în Ordin nu se regăsesc care anume abateri a comis Bersan Serghei și prin ce s-au exprimat acestea, de ce sunt considerate abateri disciplinare, adică contrar căror norme legale a acționat, vinovăția acestuia și cel mai important când au fost constatate abaterile disciplinare și când au fost comise aceste abateri. Or, potrivit art. 209 Codul muncii sunt indicate expres termenele de aplicare a sancțiunilor disciplinare.

Prin urmare nu poate fi aplicată o sancțiune disciplinară mai târziu de o lună din ziua constatării ei, dar cel mai important după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare.

La fel, susține reclamantul că nefiind în Ordin indicat data comiterii abaterii disciplinare atrage nulitatea acestuia din motiv că este imposibil de verificat termenul imperativ prevăzut de lege pentru aplicarea sancțiunii disciplinare, deci nu este indicat temeiul de fapt al aplicării sancțiunii. Angajatorul a indicat ca temei de drept art. 86 alin. 1) lit. m) Codul muncii, adică comiterea de către salariatul care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcția deținută. Concedierea persoanelor care exercită funcțiile respective este posibilă doar dacă fapta imorală este incompatibilă cu aflarea de mai departe a salariatului în funcția deținută. Deci, remarcă reclamantul că, norma legală din Codul muncii este una de blanchetă și prin urmare, trebuie a fi indicat expres o altă normă care prescrie incompatibilitatea cu funcția deținută ceea ce în Ordin nu regăsim și din acest motiv nu conține temeiul de drept al aplicării sancțiunii, prin urmare ordinul este nul.

În contextul celor menționai reclamantul Bersan Serghei a solicitat:

- anularea Ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare a dlui Bersan Serghei emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din mun. Bălți, cu repunerea în funcția deținută anterior;
- încasarea de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din mun. Bălți în beneficiul lui Bersan Serghei a prejudiciului pentru eliberare nelegitimă din funcție în valoarea salariului mediu începând cu 27 noiembrie 2023 până la data repunerii în funcție;
- încasarea de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din mun. Bălți în beneficiul lui Bersan Serghei a prejudiciului moral pentru eliberare nelegitimă în valoarea a 3 salarii medii lunare;
- încasarea de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din mun. Bălți în beneficiul lui Bersan Serghei a tuturor cheltuielilor de judecată.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 8 iulie 2024, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Bersan Serghei împotriva Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" cu privire la anularea ordinului de aplicarea a sancțiunii disciplinare, repunerea în funcție, încasarea plăților salariale, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

- S-a anulat ordinul nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare a dlui Bersan Serghei emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din mun. Bălți, cu repunerea în funcția deținută anterior.

- S-a încasat de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” din mun. Bălţi în beneficiul lui Bersan Serghei a prejudiciului pentru eliberare nelegitimă din funcție în valoarea salariului mediu, pentru perioada de 7 luni de zile, începând cu data de 27 noiembrie 2023, în mărime de 91556 (Nouăzeci și una mii cinci sute cincizeci și șase) lei 36 bani.
- S-a încasat de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” din mun. Bălţi în beneficiul lui Bersan Serghei a prejudiciului moral pentru eliberare nelegitimă în valoarea a 3 salarii medii lunare echivalent cu 39238 (Treizeci și nouă mii două sute treizeci și opt) lei 44 bani.
- S-a încasat de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” din mun. Bălţi în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 4473 (Patru mii patru sute șaptezeci și trei) lei,81 bani.
- În conformitate cu art. 256 alin.1 lit. b) Codul de Procedură Civilă, hotărîrea în partea restabilirii lui Bersan Serghei la locul de muncă, cât și încasarea plăților salariale în mărimea unui salariu mediu, se execută imediat.

Solicitarea și motivele apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 6 august 2024 Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” prin intermediul avocatului Guțu Tatiana a contestat cu apel hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 8 iulie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea formulată de Bersan Serghei să fie respinsă integral.

La 24 aprilie 2025, avocatul Guțu Tatiana acționând în interesele Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a depus apel motivat având aceleași solicitări.

În motivarea cererii de apel apelantul a indicat că, hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 8 iulie 2024 urmează de a fi casată deoarece circumstanței importante pentru soluționarea pricinii pe care prima instanță le consideră constatate nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, concluziile instanței de fond, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii; instanța de judecată nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, dar a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicata.

În susținerea acestei idei apelantul a menționat că concluziile instanței de fond expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei și cu probele prezentate deoarece instanța de fond, chiar dacă enumeră precum că le-ar fi constatat, însă s-a bazat pe o aplicare selectivă și nu a evaluat în nici un fel înscrisurile din dosar.

În contextul dat, apelantul a specificat că la data de 20 octombrie 2023 în adresa Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” s-a adresat părintele unui elev al școlii Vaghizov Eduard care a solicitat să fie întreprinse

măsuri pentru atragerea la răspunderea a pedagogului Bersan Serghei care nu manifestă un comportament profesional, dar manifestarea o atitudini discriminatoriei în priința copilului să minor, din considerentul că Inspectoratul de Poliție Bălți a refuzat inițierea unui proces contravențional pe motivul expirării termenului de prescripție. Ca urmare a cererii depuse la data de 25 octombrie 2023, de către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" a fost întocmită fișa de formulare a sesizării privind comiterea abaterii disciplinare de către cadrul didactic al Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" - Bersan Serghei și ca derulare a procedurii a fost emis ordinul nr. 77/01-06 din 24 ianuarie 2024.

Susține apelantul că la data de 23 noiembrie 2023, conform procesului verbal al ședinței organului sindicat s-a hotărât de a da acordul pentru aplicarea față de Bersan Serghei a sancțiunii disciplinare sub formă de concediere, conform art. 86 alin. (1) lit. m) Codul Muncii.

Astfel, la data de 24 noiembrie 2023 de către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" a fost emis ordinul nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 20263 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare față de Bersan Serghei, iar în ordin fiind stipulate două motive de încetare a contractului de muncă: 1). neadmiterea tratamentului și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicarea niciunei forme de violență fizică și psihică, conform Codului de etică al cadrului didactic : art. II p.6.1) b). Astfel în cât potrivit capitolului II. din cadrul Codului de Etică al cadrului didactic este stipulat expres că în vederea asigurării unui învățământ de calitate, cadrele de conducere, cadrele didactice şi cadrele didactice auxiliare au obligația de a cunoaşte, respecta şi aplica un set de norme de conduită, în relațiile cu elevii şi relaţiile cu părinţii/ alţi reprezentanţi legali. Circumstanţele care au fost descoperite de către comisia de disciplină a Instituției Publice Şcoala de Arte „Ciprian Porumbescu" care a atestat că cet. Bersan Serghei a încălcat anume aceste principii prin comportamentul vizualizat din înregistrarea video prezentată în septembrie 2023 administrației școlii. și 2) prevederile art. 86 alin.(1) lit. m) Codul Muncii, comiterea de către salariat care îndeplinește funcții de administrare a unei fapte imorale incompatibilă cu funcția deținută.

Reiterând dispozițiile art. 86 alin.(1) lit. m) și 206 alin. (1) Codul Muncii, precum și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 22 decembrie 2014 cu modificările ulterioare, apelantul a menționat că, fapta stabilită în baza plângerii lui Vaghizov Eduard este datată cu octombrie 2023 de unde şi în temeiul căreia s-a derulat procedura de atragere la răspunderea disciplinară, fiind constată fapta prin procesul verbal al comisiei disciplinare.

Consideră apelantul că la emiterea hotărârii nu a fost luat în calcul faptul că abaterea disciplinară a fost constatată după ce Vaghizov Eduard la data de 20 octombrie 2023 a primit răspund de la Inspectoratul de Poliție Bălți.

Astfel, indicând prevederile art. 208 alin.(2) și 89 alin. (1) Codul Muncii, apelantul Instituția Publică Școala de Arte ,,Ciprian Porumbescu" a specificat că solicitarea reclamantului Vaghizov Eduard privind restabilirea în funcția deținută anterior este una neîntemeiată, deoarece reclamantul în cererea de chemare în judecată nu a indicat prevederile art. 89 alin.(1) Codul Muncii, și nu a solicitat restabilirea în funcția expres deținută până la concediere. Prin urmare consideră apelantul că instanța de fond nu a luat în calcul faptul că, reclamantul nu a indicat expres faptul ca solicita a fi restabilit și nu a fost indicat temeiul de drept potrivit căruia ar fi întemeiată această solicitare.

Concomitent apelantul a reiterat dispozițiile art. 90 din Codul Muncii, susținând ccc, reclamantul a prezentat certificatul nr. 01-11/11 din 16 ianuarie 2024 emis de Direcția de Cultură a Primăriei Bălți, potrivit căruia este eliberată informația cu privire la suma salariului brut şi net de care a dispus Bersan Serghei în perioada începând cu 1 ianuarie 2023 -27 noiembrie 2023. Însă potrivit, pct. 6, 7 și 8 din Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004, salariul mediu pe o zi se calculează pentru plata despăgubirilor pentru perioada de absență forțată de la muncă, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu. La determinarea salariului mediu se aplică următoarele normative de timp: 21,1 zile - numărul mediu de zile lucrătoare pe lună cu săptămâna de lucru de 5 zile. Salariul mediu pe o zi, în cazul perioadei de decontare de 12 luni, se determină prin împărțirea sumei salariului anual, care include toate formele de câștig şi compensații, specificate la punctul 3 al prezentului Mod de calculare, indemnizația pentru perioada concediului de odihnă precedent, salariul păstrat pe durata deplasărilor, îndeplinirii obligațiunilor de stat şi obștești, la 12 luni şi la numărul mediu de zile calendaristice (29,4) sau zile lucrătoare pe lună (25,4; 21,1 sau 16,9 zile - în funcție de tipul săptămânii de lucru stabilit). Totodată, dacă în perioada pentru care se calculează salariul mediu angajatul nu a lucrat un timp oarecare din motive întemeiate şi nu a avut în timpul acesta salariu sau l-a primit parțial, timpul respectiv şi salariul plătit incomplet se exclud din calcul.

În acest context, apelantul a accentuat că, salariu mediu calculat de reclamat și admis de instanța de fond a fost unul incorect, deoarece reclamantul urma să prezinte informației cu privire la salariu brut pentru ultimele 12 luni lucrate consecutiv, care la caz nu au fost prezentate.

Consideră apelantul că, reușind din pct. 8 al Hotărîrii Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004, salariu mediul urma a fi calculat după formula 143874,37 (care la caz nu este completă) urma a fi împărțită la 12 luni lucrate consecutiv, ulterior împărțit la 21,1 care este indicele zilelor lucrate pe lună. Salariul mediu pe o zi urma a fi înmulțit cu numărul de zile în care partea a fost privată de dreptul de a munci. Astfel, calculele prezentate de reclamant le consideră incorecte.

Concomitent apelantul a remarcat că, potrivit scrisorii de informare nr. 01-11/302 din 9 noiembrie 2023 Direcția de Cultură a Primăriei Bălţi, ultimii au indicat, că Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” este în subordinea acesteia. Activitatea economică-financiară se realizează prin intermediul contabilității centralizate a Direcției Cultură a Primăriei Bălţi. Astfel solicitările cu privire la încasările a prejudiciului urma a fi formulate anume către Direcția de Cultură a Primăriei Bălţi, fapt ce nu îl regăsim în cererea de chemare în judecată, astfel solicitarea este formulate către un pârâta necorespunzător.

Referitor la încasarea prejudiciului moral, apelantul a menționat că instanța de fond nu a luat în calcul și nu a atestat în nici un mod existența acestui prejudiciu, precum și legătura de cauzalitate între fapta prejudiciabilă și efectul acestuia. Reclamantul în cererea de chemare în judecată nu a indicat nici un temei de drept care să confirme încasarea acestui prejudiciu. Mai mult ca atât, consideră apelantul că, mărimea prejudiciului moral în limita a trei salarii medii și suma din care este constituită, este una exagerat de mare și incorect a fost calculată conform Hotărîrii Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004.

Actele de procedură:

Prin încheierea Curții de Apel Nord din 18 martie 2025, cererea de apel au fost acceptate spre examinare, cu intentarea procedurii de apel. S-a stabilit ședința de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. S-a dispus expedierea în adresa intimatului a copiei apelului și înscrisurilor anexate. S-a stabilit termen limită pentru prezentarea de către intimat a referinței cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentarea/ reclamarea probelor în condițiile art. 372 Cod de Procedură Civilă (în atâtea copii câți participanți la proces sunt plus o copie pentru instanță), sub sancțiunea decăderii din acest drept. S-a explicat că, depunerea referinței este obligatorie. În cazul nedepunerii ei în termenul stabilit, partea este decăzută din dreptul de a mai prezenta probe, iar cauza urmează a fi examinată în baza materialelor anexate la dosar. Concomitent s-a explicat părților dreptul de a recurge la mediere și la încheierea unei tranzacții de împăcare și că partea este obligată să informeze instanța, nu mai târziu de 3 zile pînă la data ședinței de judecată, despre angajarea unui avocat, schimbarea sau renunțarea la serviciile avocatului, prezentând instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia, la fel și noua adresă dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului.

Argumentele participanților la proces expuse în ședința instanței de apel.

Apelantul Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în ședința instanței de apel fiind reprezentat de avocatul Guțu Tatiana care a susținut cererea de apel pe motivele de fapt și de drept indicate, pledând în continuare pentru

admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi soluții prin care cererea de chemare în judecată depusă de Bersan Serghei să fie respinsă integral.

Intimatul Bersan Serghei în ședința instanței de apel fiind reprezentat de avocatul Duca Denis a solicitat respingerea apelului, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitate și temeinicia hotărârii contestate prin prisma argumentelor invocate de apelant în cererea de apel în raport cu probele anexate la materiale cauzei și normele de drept relevante situație din speța dată, Colegiul Civil consideră că cerere de apel urmează de a fi respinsă cu menținerea hotărârii contestate reușind din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil atestă că judecătoria Bălți, sediul Central la data de 8 iulie 2024 a pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d. 106), iar la data de 6 august 2024, avocatul Guțu Tatiana acționând în interesele Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” o contestă cu apel (f.d. 110).

Prin urmare, Colegiul Civil consideră că apelantul s-a încadrat în termenul prevăzut de lege pentru declararea apelului.

Conform art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

Din conținutul actelor cauzei instanța de apel a reținut că la 20 februarie 2024 Bersan Serghei s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” prin care a solicitat:

- anularea ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cu repunerea sa în funcție;
- încasarea prejudiciului, pentru elibera din funcție, în valoarea unui salariu mediu, începând cu 27 noiembrie 2023 până la restabilire;
- încasarea prejudiciului moral, pentru elibera din funcție în mărime de 3 salarii medii lunare.
- încasarea cheltuielilor de judecată.

Judecătoria Bălți, sediul Central fiind investit prin lege cu examinarea cauzei în fond prin hotărârea pronunțată la 8 iulie 2024 a admis cererea de chemare în judecată depusă de Bersan Serghei și a dispus anularea ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare lui Bersan Serghei

emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, cu repunerea în funcția deținută anterior; încasarea din contul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul Bersan Serghei prejudiciu pentru eliberarea nelegitimă din funcție în valoarea salariului mediu , pentru perioada de 7 luni de zile, începând cu 27 noiembrie 2023, în mărime de 91 556,36 lei; încasarea din contul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul Bersan Serghei prejudiciu moral în mărime de 39 238, 44 lei. S-a mai încasat din contul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 4473,81 lei. Hotărârea în partea restabilirii lui Bersan Serghei la locul de muncă, cât și încasarea plăților salarialele în mărimea unui salariu mediu, s-a supus executării imediate.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârea instanței de fond, Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” o contestat cu apel hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul Central din 7 iulie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată depusă de Bersan Serghei să fie respinsă integral.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin.(1) –(3) și (5)-(6) Cod de procedură Civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Analizând legalitatea și temeinicii hotărîrii atacate, prin prisma argumentelor invocate de apelant în cererea de apel în raport cu materiale cauzei, Colegiul civil constată că soluția instanței de fond prin care acțiunea reclamantului Bersan Serghei a fost admisă este una legală și întemeiată, instanța de prim nivel, examinând cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de Procedură Civilă, a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, ce urmează a fi menținută. În susținerea acestei idei, instanța de apel va remarca următoarele:

În conformitate cu art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

În ședința instanței de apel s-a constatat că în temeiul ordinului nr. 2-p din 2 ianuarie 2001, Bersan Serghei a fost angajat în funcția de profesor de chitară de la 2 ianuarie 2001, în baza cererii depuse (f.d. 167).

În acest sens, la data de 22 aprilie 2014 între Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" în persoana directorului- Gheorghiștean Liudmila și Bersan Serghei a fost semnat contractul individual de muncă nr. 5 (f.d. 10-11).

Ulterior, la data de 17 mai 2019, între Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" și Bersan Serghei a fost semnat acordul suplimentar nr. 52 la contractul individual de muncă nr. 5 din 22 aprilie 2014, iar la data de 30 septembrie 2020 între Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" și Bersan Serghei a fost semnat acordul suplimentar nr. 21 la contractul individual de muncă nr. 5 din 22 aprilie 2014 (f.d. 61-62).

În ședința instanței de apel s-a mai constata că, la data de 11 aprilie 2022 cet. Vaghizov Eduard a depus o plângere la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" pe faptul că profesorul Bersan Serghei a admis un comportament neadecvat față de fiul său Vaghizov Zahar, elev în clasa a III -a, clasa profesorului Bersan Serghei. În acest sens, la data de 15 aprilie 2022 Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" s-a întrunit în ședință administrativă, unde pe ordinea de zi a fost pusă plângerea părintelui Vaghizov Eduard, și s-a hotărât de a transfera elevul clasei a -III-a Vaghizov Zahar la un alt profesor de chitară, conform plângerii depuse. concomitent s-a decis de a inform părintele Vaghizov Eduard despre decizia luată la ședința administrativă (f.d. 76).

Potrivit răspunsului eliberat lui Vaghizov Eduard de către directorul școlii de Arte Ciprian Porumbescu, Svetlana Dubencu, a fost informat ultimul că cu referire la plîngerea sa din 11.04.2022 au fost petrecute discuții cu pedagogul Bersan Serghei iar de către comisia administrativă a fost luată decizia de a transfera copilul Vaghizov Zahar la alt pedagog (f.d.77).

La data de 21 septembrie 2023, Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" emite ordinul nr. 51-01-06 prin care aplică față de cadrul didactic Bersan Serghei sancțiunea disciplinară- mustrare aspră, conform art. 206 alin.(1) lit. c) Codul Muncii, care ulterior prin ordinul nr. 70/01-06 din 7 octombrie 2023, a fost revocat (f.d. 74-75).

La aceeași dată de 21 septembrie 2023, Consiliul Profesional al Școlii de Arte „Ciprian Porumbescu" s-a întrunit în ședință pentru a examina plângerea părintelui Vaghizov Eduard.

Potrivit extrasului din procesul verbal nr. 5 din 21 septembrie 2023, rezultă că, ținând cont de circumstanțele noi descoperite (și anume, o înregistrare video a unui conflict în incinta școlii care a avut loc la data de 8 aprilie 2022) privind plângerea părintelui Vaghizov Eduard către cadrul didactic Bersan Serghei, profesor de chitară, în legătură cu comportamentul inadecvat, exprimat în limbaj obscen față de el și fiul său, fapt considerat ca violență psihică față de discipol, conform art. 86 alin. (1) lit. n) Codul Muncii. În acest context s-a solicitat o explicației scrisă de la Bersan Serghei (f.d. 33-34).

Totodată, la 28 septembrie 2023, Vaghizov Eduard depune la Inspectoratul de Poliție Bălți o plângere împotriva lui Bersan Serghei. Astfel, în urma examinării plângerii depuse Inspectoratul de Poliție Bălți, informează cet. Vaghizov Eduard că în urma controlului efectuat s-a stabilit, că la data de 8 aprilie 2022 la ora 17:10, în cadrul Școlii de Arte „Ciprian Porumbescu" în timpul unui conflict a fost înjurat și amenințat cu răfuială fizică de către cet. Bersan Serghei. Însă, cet. Bersan Serghei nu a putut fi tras la răspundere contravențională în legătură cu expirarea termenului de prescripție (f.d. 31).

Ca urmare a recepționării răspunsului, la data de 20 octombrie 2023 Vaghizov Eduard s-a adresat Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" cu o cerere prin care a solicitat aplicarea măsurilor disciplinare în privința profesorului Bersan Serghei (f.d. 32). În acest sens, la data de 27 octombrie 2023, Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" expediază în adresa cet. Vaghizov Eduard o notificare, prin care-l informează despre crearea unei comisii de anchete în vederea examinarii cererii depuse (f.d. 35).

La data de 30 octombrie 2023, Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" emite ordinul nr. 66 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la desfășurarea anchetei de servici (f.d. 37-40), iar la data de 31 octombrie 2023 de către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" a fost emis ordinul nr. 67 cu privire la aprobarea competenței nominale a Comisiei de disciplină, în vederea examinării sesizării repetate a lui Vaghizov Eduard cu privire la atragerea la răspundere disciplinară cadrul didactic Bersan Serghei, profesor de chitară (f.d. 41).

La data de 31 octombrie 2023, comisia disciplinară al Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" se întrunește în ședință, unde se pune în discuție examinarea sesizării din 20 octombrie 2023 depusă de cet. Vaghizov Eduard pe cadrul didactic Bersan Serghei, profesor de chitară. Astfel, potrivit procesului verbal nr. 1 din 31 octombrie 2023, rezultă că a fost pusă în sarcina membrilor comisiei de disciplină respectarea prevederilor regulamentului cu privire la desfășurarea anchetei de serviciu în vederea constatării prezenței sau absenței abaterii disciplinare, precum și solicitarea de la Bersan Serghei

prezentarea unei note explicative privind situația creată, în termen de 5 zile lucrătoare (f.d. 42).

La data de 31 octombrie 2023 președintele comisiei disciplinară al Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” emite o notificare prin care-l solicită de la cadrul didactic Bersan Serghei prezentarea unei note explicative privind situația creată/ descrisă în petiție, în termen de 5 zile din data solicitării (f.d. 70).

La 6 noiembrie 2023, reprezentantul angajatorului Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în persoana lui- Lungu Angela și reprezentantul salariaților /organului sindical în persoana lui Mihaliuc Angela întocmesc un act de constatare a refuzului salariatului de a prezenta explicația scrisă în legătură cu încălcarea disciplinei muncii. Astfel, potrivit actului de constatare, salariatul Bersan Serghei, având calitatea de profesor de chitară, a refuzat verbal prezentarea explicațiilor scrise în legătură cu pretinsele încălcări a disciplinei muncii, în ziua de 31 octombrie 2023 (f.d. 69).

Ca urmare a întocmiri actului de constatare a refuzului salariatului de a prezenta explicația scrisă în legătură cu încălcarea disciplinei muncii, la data de 10 noiembrie 2023, Comisia de disciplină a Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” se întrunește în ședință, prin care se stabilește următoarea ședință cu invitarea lui Bersan Serghei pentru a solicita punctului de vedere în legătură cu abaterile identificate, pentru data de 14 noiembrie ora 12:00 în sediul Școlii de Arte „Ciprian Porumbescu” (f.d. 43)

Potrivit procesului verbal nr. 3 din 14 noiembrie 2023, Comisia de disciplină a Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a decis că d-nul Bersan Serghei a încălcat ordinea de zi a ședinței prin comportamentul său, stopînd dovada care se referea la materialul video prezentat la data de 19 septembrie 2023 de către părintele Vaghizov Eduard. Din conținutul procesului verbal nr. 3 din 14 noiembrie 2023 se mai reține că Bersan Serghei nu a explicat comportamentul său în legătură cu abaterile comportamentale urmare și lexicii necenzurate față de elev și părinte, conform materialelor video prezentate în data de 19 septembrie 2023 de către părintele Vaghizov Eduard. La 20 noiembrie 2023 s-a planificat ședința comisiei de disciplină pentru a propune sancționarea asupra abageriilor disciplinare a cadrul didacticul d-nul Bersan Serghei (f.d. 44).

La data de 15 noiembrie 2023, Comisia de disciplină a Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” s-a întrunit în ședință publică unde au fost audiații elevul Vaghizov Zahai și tatăl acestuia Vaghizov Eduard, în acest sens fiind întocmit procesul verbal nr. 4 (f.d. 46).

Ulterior, la data de 20 noiembrie 2023, Comisia de disciplină a Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” se întrunește din nou în ședință. Astfel, potrivit procesului verbal nr. 5 din 20 noiembrie 2023, Comisia a venit cu propunerea aplicării sancțiunii disciplinare a d-nul Bersan Serghei, conform art.

206 alin. (1) lit. b) Codul Muncii, sub formă de concediere, în temeiul prevederilor art. 86 alin. (1) lit. m) Codul Muncii, comiterea de către salariat care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcția deținută. Concomitent s-a propus expedierea materialelor organului competent referitor la faptul aplicării violenței psihice conform art. 166[1] Cod Penale, tortură, tratament inuman sau degradant (f.d. 47).

În acest context, președintele Organului Sindical al Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”- în persoana lui Dobrenco Elena la data de 20 noiembrie 2023, expediază în adresa directorului Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” un demers prin care-l concluzionează că, comportamentul profesorului de chitară Bersan Serghei, este necorespunzător statutului de profesor, conform art. II pct. 6 alin.(1) lit. b) Codul de etică al cadrului didactic, neadmiterea tratamentului și pedepselor degradante, a discriminării sub orice formă și aplicarea niciunei forme de vinovăție fizică sau psihică. Concomitent, se vine cu propunerea angajatorului de al sancționa disciplinar pe d-nul Bersan Serghei, conform art. 206 alin.(1) lit. d) Codul Muncii, sub forma de concediere, în temeiul art. 86 alin. (1) lit. d) Cin Codul Muncii, - comiterea de către salariat care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale cu funcția deținută și expedierea materialelor organelor competente referitor la fapta de violență psihică conform art. 166[1] Codul penal-tortură, tratament inuman sau degradant (f.d. 49-50).

La data de 21 noiembrie 2023, directorul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” – Dubencu Svetlana expediază în adresa Organului Sindical o notificare prin care solicită opinia consultativă cu privirea concedierea salariatului Bersan Serghei, profesor de chitară, în conformitate cu prevederile art. 86 alin.(1) lit. m) Codul Muncii, și expedierea materialelor organului competent referitor la stabilirea faptei -violență psihică, conform art. 166[1] Cod penal (f.d. 48).

În acest sens, organului sindical al Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” se întrunește în ședință la data de 23 noiembrie 2023 unde pune în discuție notificarea directorului Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” – Dubencu Svetlana. Astfel, din conținutul procesului-verbal nr. 39 din 23 noiembrie 2023, rezultă că, organul sindical în urma studierii notificării au hotărât cu unanimitate de voturi, de a acorda opinia consultativă pentru aplicarea față de Bersan Serghei, profesor de chitară, a sancțiunii disciplinare concediere, conform art. 86 alin.(1) lit. m) Codul Muncii, -comiterea de către salariat care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcția deținută (f.d. 48).

Ca urmare a obținerii avizului pozitiv al Organului Sindical, la data de 24 noiembrie 2023 directorul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în persoana Svetlanei Dubencu emite ordinul nr. 77/01-06 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare față de Bersan Serghei, prin care ordonă aplicarea dlui

Bersan Serghei sancțiunea disciplinară sub forma de concediere, în temeiul prevăzut la art. 86 alin. (1) lit. m) Codul Muncii, începând cu data de 27 noiembrie 2023 (f.d. 55).

Potrivit actului de constatare a refuzului salariatului, întocmit de reprezentantul angajatului Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”-Lungu Angela și reprezentantului salariatului/organul sindical - Mihaliuc Anjela – la data de 4 decembrie 2023, rezultă că salariatul Bersan Serghei nu a semnat ordinul nr. 77 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiuni disciplinare sub formă de concediere în termen de 7 zile calendaristice și nici nu a prezentat fișa de lichidare, ce constituie încălcarea procedurilor oficiale (f.d. 57).

Nefiind de acord cu ordinul de concediere, Bersan Serghei îl contestă în instanța de judecată, solicitând anularea ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare cu repunerea în funcția deținută anterior; încasarea de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a prejudiciului pentru eliberarea nelegitimă din funcție, în valoarea salariului mediul lunar din 27 noiembrie 2023 până la repunerea în funcție; încasarea prejudiciului moral în valoare de 3 salarii medii lunare; încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Deci, la caz, Colegiul Civil atestă prezența unui litigiu ce reiese din raporturile de muncă.

Inițial Colegiul Civil ține să remarce că, potrivit art. 4 din Convenția cu privire la încetarea raporturilor de muncă din inițiativa patronului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Internaționale a Muncii la 22 iunie 1982, în vigoare pentru Republica Moldova din 14 februarie 1998, statuează că, raporturile de muncă ale unui lucrător nu vor înceta decât dacă există un motiv valabil pentru o asemenea încetare legat de capacitatea sau conduita lucrătorului sau bazat pe cerințele operaționale ale întreprinderii, instituției sau serviciului.

Iar, în conformitate cu dispozițiile art. 354 Codul Muncii, se consideră litigii individuale de muncă divergenţele dintre salariat şi angajator privind:

a*)* încheierea contractului individual de muncă;

b) executarea, modificarea şi suspendarea contractului individual de muncă;

c) încetarea *şi nulitatea, parţială sau totală, a* ***contractului individual de muncă****;*

d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligaţiilor de către una din părţile contractului individual de muncă;

e) rezultatele concursului;

f) anularea ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărîrii) de angajare în serviciu, emis conform art.65 alin.(1);

h) alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) Codul muncii, prezentul cod reglementează totalitatea raporturilor individuale şi colective de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicţia muncii, precum şi alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă.

Este necesar de a fi evidențiat că, legiuitorul la art. 86 al Codului Muncii, a definit concedierea ca desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată şi a celui pe durată determinată. Cu toate acestea, concedierea nu poate fi efectuată la propria dorință a angajatorului, ci doar în situațiile limitativ stabilite de lege. Astfel, articolul 86 din Codul muncii instituite temeiurile exhaustive pentru care poate fi concediat un angajat.

În conformitate cu prevederile art. 86 alin. (1) lit. m) Codul Muncii, concedierea – desfacerea din iniţiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum şi a celui pe durată determinată – se admite pentru comiterea de către salariatul care îndeplineşte funcţii educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcţia deţinută.

Din conținutul articolului 86 din Codul muncii se deduce că, din inițiativa angajatorului poate fi desfăcut contractul individual de muncă încheiat atât pe o durată nedeterminată, cât şi pe o perioadă determinată.

Raportând conținutul normelor sus citate prin prisma situației din speța, Colegiul Civil atestă că instanța de fond în mod justificat a reținut încălcarea de către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” a modului de aplicare a sancțiunii disciplinare -concediere față de reclamantul/intimat Bersan Serghei, prevăzut de dispozițiile art. 209 Codului Muncii, deoarece angajatorul a aplicat sancțiunea disciplinară cu încălcarea termenelor imperative prevăzute de art. 209 Codul muncii.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 209 alin. (1) și (2) Codul Muncii, sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai tîrziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. Sancţiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activităţii economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii. În termenele indicate nu se include durata desfăşurării procedurii penale.

Din conținutul normei sus citate rezultă cu certitudine că, sancțiunea disciplinară se aplică imediat după constatarea abaterii disciplinare, însă nu mai târziu de o lună din ziua constatării acesteia și, în orice caz, nu mai târziu de 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare. Termenul de 6 luni reprezintă un termen de decădere materială, imperativ și absolut, care limitează în timp dreptul angajatorului de a exercita prerogativa disciplinară. După expirarea acestui termen,

angajatorul este decăzut din dreptul de a aplica orice sancțiune disciplinară pentru fapta respectivă.

Raportând conținutul normei sus citate prin prisma situației din speța dată, Colegiul Civil atestă că pretinsa abatere disciplinară, care a servit temei de emitere a ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de concediere față de Bersan Serghei, a fost emis la cererea repetată depusă de Vaghizov Eduard pe faptele ce derivă din conflictul din 8 aprilie 2022 apărut între profesorul de chitară Bersan Serghei și părintele elevului Vaghizov Zahar - Vaghizov Eduard.

În acest context, Colegiul Civil atestă că angajatorul avea cunoștință despre circumstanțele faptice imputate salariatului încă din luna aprilie 2022, or plângerea inițială depusă de Vaghizov Eduard a fost examinată în ședința administrativă a Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu" din 15 aprilie 2022, fiind adoptată inclusiv o măsură administrativă concretă, și anume transferarea elevului la un alt profesor de chitară.

Prin urmare, cel târziu la data examinării plângerii inițiale, angajatorul dispunea de toate informațiile necesare privind identitatea persoanei vizate, circumstanțele pretinsei abateri și conduita imputată reclamantului, având posibilitatea efectivă de a iniția și desfășura procedura disciplinară în termenul prevăzut de lege.

La caz, Colegiul Civil consideră neîntemeiate argumentele apelantului - Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu", expuse în cererea de apel, potrivit cărora instanța de fond, la examinarea cauzei, ar fi dat o apreciere selectivă probelor anexate la dosar și nu ar fi ținut cont de faptul că abaterea disciplinară, care a servit drept temei pentru emiterea ordinului de concediere a lui Bersan Serghei, a fost constatată ulterior depunerii sesizării de către Vaghizov Eduard din 20 octombrie 2023, la care a fost anexat și răspunsul Inspectoratului de Poliție Bălți din 12 octombrie 2023, întrucât fapta imputată a fost stabilită în urma desfășurării anchetei de serviciu care s-a soldat cu întocmitei procesului verbal al comisiei disciplinare.

Or, reluarea examinării acelorași circumstanțe, care s-au produs în aprilie 2022, în anul 2023, ca urmare a unei cereri repetate depuse de Vaghizov Eduard și a prezentării răspunsului Inspectoratului de Poliție Bălți din 12 octombrie 2023, nu exonerează angajatorul de respectarea termenelor legale prevăzute de art. 209 Codul Muncii pentru aplicarea sancțiunii disciplinare.

Prin urmare, Colegiul Civil constată că emiterea ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare- concedierea lui Bersan Serghei a depășit termenul de 6 luni de la comiterea abaterii disciplinare (conflictul din 8 aprilie 2022), ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor

imperative și absolute ale Codului Muncii privind decăderea dreptului angajatorului de a aplica sancțiunea disciplinară.

În aceste circumstanțe, Colegiul Civil conchide că instanța de fond în mod justificat a dispus anularea ordinului nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare a lui Bersan Serghei emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” cu restabilirea acestuia în funcția deținută anterior.

Instanța de apel dă o apreciere critică argumentelor apelantului Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” expuse în cererea de apel, potrivit căreia solicitarea reclamantului/pârât Bersan Serghei privind repunerea în funcția deținută anterior este una neîntemeiată, deoarece în cererea de chemare în judecată nu este indicat prevederea legală stipulată la art. 89 Codul Muncii și nu solicită restabilirea în funcția expres deținută până la concediere.

Or, potrivit art. 89 alin. (1) Codul Muncii, salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărîre a instanţei de judecată.

Din conținutul normei sus citate rezultă cu certitudine că, în cazul constatării caracterului nelegitim al concedierii, salariatul urmează a fi restabilit anume în funcția deținută anterior concedierii, cu păstrarea tuturor drepturilor și garanțiilor ce derivă din raportul de muncă existent până la eliberarea sa din serviciu. Restabilirea în muncă constituie o măsură reparatorie menită să repună salariatul în situația juridică anterioară emiterii actului nelegal de concediere, înlăturând toate consecințele produse prin actul ilegal al angajatorului.

Raportând conținutul normei sus citate prin prisma situației din speța dată, Colegiul Civil conchide că pretenția reclamantului Bersan Serghei privind repunerea în funcția deținută anterior concedierii este întemeiată și derivă direct din efectele constatării caracterului nelegal al ordinului de concediere. Lipsa indicării exprese în cererea de chemare în judecată a prevederilor art. 89 Codul Muncii sau neutilizarea formulării exacte „restabilirea în funcția deținută anterior” nu poate constitui temei de respingere a pretenției, or din conținutul cererii de chemare în judecată, rezultă în mod expres că reclamantul solicită anularea ordinului de concediere nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu repunerea în funcția deținută anterior. Prin urmare, rezultă în mod clar voința reclamantului de a fi repus în situația juridică existentă până la concedierea nelegală. Iar în acest context, instanța de fond în mod corect a dispus restabilirea reclamantului în funcția exercitată anterior emiterii ordinului contest.

Ținând cont de faptul că atât în ședința instanței de fond, cât și în ședința instanței de apel s-a constatat cu certitudine că ordinul nr. 77/01-06 din 24 noiembrie 2023 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de

concediere a lui Bersan Serghei, emis de Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, este ilegal, fiind emis cu încălcarea normelor imperative ale legislației muncii, iar ca urmare s-a dispus anularea acestuia și restabilirea reclamantului în funcția deținută anterior, Colegiul Civil conchide că în mod justificat instanța de fond a dispus și încasarea de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Bersan Serghei a prejudiciului cauzat prin lipsirea nelegală de posibilitatea exercitării muncii.

La caz, Colegiul Civil atestă că, potrivit certificatului eliberat de către Primăria mun. Bălți, Direcția Cultură din 16 ianuarie 2024, rezultă că pentru lunile ianuarie 2023-noiembrie 2023- Bersan Serghei a beneficiat de un salariu total de 143 874,37 lei. Raportând suma de 143 874,37 lei la cele 11 luni lucrate de Bersan Serghei, rezultă că acesta în media a avut un salariu lunar de 13 079,48 lei. 13 079,48 lei x 7 luni absente de la muncă = 91 556,36 lei.

În conformitate cu art. 330 alin.(1) lit. b) Codul Muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligaţie survine, în particular, în caz de: eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă în condiţiile art.90 alin.(2) lit.a).

Iar potrivit dispozițiile art. 90 alin. (2) lit. a) Codul Muncii, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în: plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absenţă forţată de la muncă într-o mărime care nu va depăşi 12 salarii medii lunare ale salariatului în cazul transferului sau al eliberării nelegitime din serviciu.

Aici Colegiul Civil ține să remarce că potrivit Hotărîrii Curții Constituționale nr. 9 din 22 iulie 2025, privind excepţiile de neconstituţionalitate a articolului 90 alin.(2) lit. a) din Codul muncii (plafonarea despăgubirii acordate de angajator în cazul concedierii ilegale a salariatului, s-a declarat neconstituțional textul „într-o mărime care nu va depăși 12 salarii medii lunare ale salariatului" din articolul 90 alin.(2) lit. a) din Codul muncii.

Raportând conținutul prevederii enunțate supra prin prisma situație din speța dată, Colegiul Civil conchide că soluția instanței de fond de a dispune spre încasare din contul lui Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Bersan Serghei prejudiciul material în mărime de 91 556,36 lei, ceea ce reprezintă despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, 7 luni de zile din data de 27 noiembrie 2023 și până la data emiteri hotărîrii de către instanța de fond este una justificată, deoarece salariatul concediat nelegitim beneficiază de repararea integrală a prejudiciului material cauzat prin lipsirea de posibilitatea exercitării muncii. Prin urmare, despăgubirea acordată reclamantului reprezintă o consecință directă a concedierii ilegale și are drept scop restabilirea

integrală a situației patrimoniale existente anterior emiterii ordinului nelegal de concediere.

În acest context argumentul apelantului precum că instanța de fond în mod neîntemeiat a calculat și a încasat salariu de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Bersan Serghei prejudiciul material în mărime de 91 556,36 lei și nu a ținut cont de Hotărârea Guvernului privind aprobarea modului de calculare a salariului nr. 426 din 26 aprilie 2004, Colegiul Civil le consideră drept neîntemeiate deoarece calculul despăgubirii s-a realizat pe baza datelor efective privind salariul încasat de salariat în perioada anterior concedierii, reflectate în certificatul eliberat de Direcția Cultură a Primăriei mun. Bălți, conform principiului reparării integrale a prejudiciului cauzat de concedierea ilegală, prevăzut de art. 90 alin. (2) Codul Muncii, în raport cu interpretarea Curții Constituționale privind neconstituționalitatea plafonului salarial. Astfel, despăgubirea stabilită corespunde situației reale a pierderilor suferite de salariat și urmărește restabilirea integrală a poziției patrimoniale anterioare actului nelegal de concediere.

Concomitent Colegiul Civil ține să remarce că, Hotărârea Guvernului privind aprobarea modului de calculare a salariului nr. 426 din 26 aprilie 2004, la care face referire apelantul în cerere de apel, nu poate fi aplicat situație din speța dată deoarece aceasta se referă la calcularea salariului pentru personalul necalificat, pe când Bersan Serghei ocupă o funcție de profesor de chitară în cadrul Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”. Prin urmare, modul de calcul adoptat de instanța de fond, bazat pe salariul efectiv încasat de reclamant în perioada anterioară concedierii, reflectă fidel situația reală a pierderilor și respectă principiul reparării integrale a prejudiciului material cauzat prin concedierea nelegală.

La fel, Colegiul Civil consideră drept întemeiat soluția instanței de fond cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 39 238,44 lei de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” în beneficiul lui Bersan Serghei, ceea ce reprezintă 3 salarii medii, or potrivit art. 90 alin. (2) lit. c) Codul Muncii, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.

Iar în conformitate cu alin. (3) al art. 90 Codul Muncii, mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanţa de judecată, ţinîndu-se cont de aprecierea dată acţiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decît un salariu mediu lunar al salariatului.

În speță, instanța de apel atestă că concedierea nelegală a reclamantului a generat o ingerință în drepturile sale profesionale și sociale, afectând stabilitatea raporturilor de muncă, circumstanțe care justifică acordarea unei despăgubiri morale. Or, prejudiciul moral reprezintă o consecință directă a actului ilegal de

concediere și nu necesită dovada unui prejudiciu material concret, fiind suficientă constatarea caracterului nelegitim al încetării raportului de muncă pentru angajarea răspunderii angajatorului.

Prin urmare, argumentul apelantului precum că instanța de fond în mod incorect a calculat prejudiciul moral, în mărime de 3 salarii medii și nu a ținut cont de Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004, instanța de apel le consideră irelevante deoarece potrivit dispozițiilor Codului Muncii, mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanţa de judecată. Instanţa poate încasa de la angajator, cu acordul salariatului, în beneficiul acestuia, o compensație suplimentară la sumele indicate la alin.(2) în mărime de cel puţin 3 salarii medii lunare ale salariatului.

Referitor la argumentul apelantului expus în cererea de apel, precum că instanța de fond în mod eronat a dispus încasarea prejudiciului de la Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” și nu de la Direcția de Cultură a Primăriei mun. Bălți, motivat de lipsa personalității juridice a instituției pârâte, Colegiul Civil ține să remarce că acest argument este neîntemeiat și nu poate fi reținut.

Or, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că contractul de muncă a fost încheiat între reclamant/ intimatul Bersan Serghei și Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”, această entitate figurând în calitate de angajator, emitent al ordinului de concediere și subiect nemijlocit al raportului juridic litigios. În aceste condiții, răspunderea pentru repararea prejudiciului cauzat prin concedierea nelegală revine exclusiv angajatorului care a emis actul administrativ individual contestat, indiferent de eventualele raporturi de subordonare administrativă sau de finanțare cu alte autorități publice.

Prin urmare, invocarea lipsei personalității juridice sau a pretinsei calități procesuale pasive a unei alte entități nu este de natură să înlăture răspunderea angajatorului- Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” care a dispus concedierea, deoarece aceasta fiind ținută să răspundă pentru actele proprii emise în cadrul raporturilor de muncă. Astfel, soluția instanței de fond privind obligarea Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” la repararea prejudiciului este legală și întemeiată.

În contextul celor menționate supra, Colegiul civil apreciază că hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, fiind adoptată cu respectarea principiilor contradictorialității, legalității și temeiniciei, iar temeiuri pentru admiterea apelului nu se atestă din care considerente, cererea de apel declarată de avocatul Guțu Tatiana în interesele Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” se va respinge cu menținerea hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 8 iulie 2024.

Conducându-se de prevederile art.385 lit. a) Codul de procedură civilă, completul de judecată al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord, -

decide:

Respinge cererea de apel declarată de avocatul Guțu Tatiana în interesele Instituției Publice Școala de Arte „Ciprian Porumbescu”.

Menține hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Central din 8 iulie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bersan Serghei către Instituția Publică Școala de Arte „Ciprian Porumbescu” privind anularea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare, repunerea în funcție, încasarea plăților salariale, a prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**